

Бурла Ілля Григорович
аспірант Київського університету
інтелектуальної власності та права

Деякі ключові засади публічного адміністрування житлового будівництва в Україні

Період відновлення житла від наслідків знищення його російськими терористами в Україні набуває критичного значення як інструмент реалізації базових прав людини та підтримки соціальної стабільності. В умовах зростання потреб внутрішньо переміщених осіб і ветеранів держава впроваджує нові підходи — цифровізацію, децентралізацію та прозоре управління. Основою цих змін є принципи публічного адміністрування, що гарантують законність, ефективність і справедливість у розбудові сучасної житлової політики.

У юридичній доктрині поняття принципу визначається як базове, фундаментальне положення, що відображає загальні засади організації та функціонування правової системи. Принципи мають нормативне значення, оскільки втілюють ключові цінності, орієнтири й підходи до здійснення правового регулювання. У межах адміністративного права вони виконують методологічну функцію, слугуючи дороговказом для нормотворчої та правозастосовної діяльності, забезпечуючи цілісність, стабільність і передбачуваність правової системи, а також визначаючи рамки повноважень органів публічного управління та стандарти їхньої діяльності [1].

Згідно із Законом України «Про будівельні норми», ключові принципи формують нормативну основу для створення безпечного, доступного та здорового середовища проживання. Пріоритетним є принцип безпеки, який охоплює вимоги до конструктивної надійності, протипожежного захисту та екологічної відповідності об'єктів будівництва. Принципи відкритості, прозорості та вільного доступу до інформації про будівельні норми забезпечують громадський контроль і залучення суспільства до процесів містобудівного планування. Важливим є також дотримання відповідності будівельних норм міжнародним стандартам, що сприяє поступовій гармонізації вітчизняного законодавства з нормами Європейського Союзу. Особливу увагу приділено принципу соціальної інклюзивності, що передбачає врахування потреб усіх верств населення, зокрема осіб із обмеженою мобільністю. Регулювання норм здійснюється з огляду на функціональне призначення будівель, що сприяє більш точному та ефективному правовому впливу. Закон також закріплює чіткий розподіл повноважень між органами влади й визначає процедури їхньої взаємодії, а обов'язкове оприлюднення нормативних актів гарантує дотримання принципів правової визначеності та підзвітності в містобудівній політиці [2].

У межах доктринального аналізу варто звернути особливу увагу на теоретико-правове дослідження принципів житлового будівництва в Україні, проведене Ю. Тарасюком. У своїй роботі автор розглядає принципи як

фундаментальні положення, що прямо або опосередковано зафіксовані у чинному законодавстві. Він класифікує їх на загальноправові, галузеві та спеціальні, підкреслюючи їхню взаємну доповнюваність. Загальноправові принципи мають універсальний характер і забезпечують дотримання правопорядку у всіх сферах правової системи. Галузеві принципи відображають особливості будівельної сфери через нормативно-технічні стандарти, систему контролю та екологічні вимоги. Спеціальні принципи акцентують соціальну спрямованість житлової політики, орієнтовану на її стимулювання, підтримку та адресність. Автор звертає увагу на відсутність єдиної доктринальної позиції щодо структури принципів, що ускладнює формування цілісної правової моделі регулювання в сфері житлового будівництва. Він обґрунтовує потребу у законодавчому закріпленні системи принципів як базового етапу у розробці ефективної нормативної політики. При цьому принципи мають сприйматися не як абстрактні декларації, а як дієві інструменти правового регулювання, здатні орієнтувати практичну діяльність усіх учасників житлово-будівельних правовідносин [3].

Урядова програма з розподілу житлових субвенцій ветеранам і членам їхніх родин на суму 5,7 млрд грн у 2024 році є яскравим прикладом реалізації принципів соціальної справедливості, прозорості та ефективності в публічному адмініструванні. Принцип ефективності проявляється у наданні грошової компенсації, що дозволяє отримувачам самостійно обирати житло згідно з індивідуальними потребами. Прозорість програми забезпечується відкритістю інформації про бюджет, критерії розподілу та процедури реалізації. Гнучкість механізму — з можливістю придбання житла як на первинному, так і на вторинному ринку — дозволяє адаптувати програму до реальних умов. Децентралізація реалізується через передачу повноважень місцевим органам, які здійснюють виплати згідно з помісячними графіками. Злагоджена взаємодія між Міністерством у справах ветеранів, Кабінетом Міністрів, Мінфіном і Офісом Президента демонструє ефективну інтеграцію державної житлової політики. Програма також підтверджує практичну реалізацію відповідальності публічної адміністрації за забезпечення права громадян на житло в умовах воєнного стану [4].

Отже, в сучасних умовах забезпечення житлом виступає ключовим інструментом підтримки соціальної стабільності та реалізації базових прав громадян. Принципи, що лежать в основі правового регулювання у цій сфері, мають нормативне значення та виконують орієнтуючу функцію для законодавства й управління, сприяючи стабільності, передбачуваності та ефективності державної політики. Будівельне законодавство фокусує увагу на питаннях безпеки, прозорості, інклюзивності й відповідності міжнародним стандартам, що закладає основи для якісного життєвого середовища. Наукові підходи дозволяють систематизувати принципи правового регулювання на загальні, галузеві та спеціальні, що сприяє цілісності правової системи. Практичне втілення цих принципів демонструє державна програма житлових субвенцій, яка поєднує елементи справедливості, децентралізації, гнучкості та прозорого адміністрування. Загалом, сучасна житлова політика в Україні

наближається до європейських стандартів і відповідає актуальним викликам післявоєнного періоду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галуцько В. Діхтієвський П., Берлач А. та ін. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс: підручник: видання п'яте. / за заг. ред. В. Фелика, В. Галуцька. Київ, 2024. 992 с.

2. Про будівельні норми. Закон України від 05 листопада 2009 № 1704-VI. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1704-17>

3. Тарасюк Ю. Принципи забезпечення житлового будівництва в Україні. Вісник АПСВТ. 2020. № 3–4. С. 131–138. DOI: 10.33287/11225.

4. Уряд затвердив розподіл житлових субвенцій в обсязі 5,7 млрд грн на виплату ветеранам та членам їхніх сімей грошової компенсації на придбання житла. Урядовий портал. 02 липня 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyyv-rozpodil-zhytlovykh-subventsii-v->